

ANESTEZİ ÇALIŞANLARI YOĞUN İŞ RİSKLERİ ALTINDA ÇALIŞIYOR

Basın açıklaması 24 Nisan 2014

Sağlık çalışanları çok sık iş kazaları ve meslek hastalıkları ile karşı karşıya kalmakta, meslek hastalıklarına yakalanmakta, şiddet başta olmak üzere birçok iş riski sonucu yaşamlarını kaybetmektedir. Bu nedenle de sağlık hizmeti İşyeri Tehlike Sınıfları Listesinde “tehlikeli” ve “çok tehlikeli” işler olarak tanımlanmıştır.

Tüm bunlara ek olarak Sağlıkta Dönüşüm Programı sonucu sağlık çalışanlarının çalışma koşulları gittikçe ağırlaşmakta, kötüleşmektedir. Sağlıkta dönüşüme bağlı özelleştirme ve tekelleşme hızla artarken güvencesiz, taşeron çalışma biçimi yaygınlaşmakta, özlük ve demokratik haklar ortadan kalkmakta, sağlık çalışanları daha fazla çalışmaya ve daha fazla risk almaya zorlanmaktadır.

Anestezi çalışanları basının gündemine yüksek doz ilaç etkisiyle ölümleri söz konusu olduğunda gelebilmektedir. Oysa hastasının yaşamından doğrudan sorumlu olan anestezi çalışanları diğer sağlık çalışanlarının sorunlarına ek olarak alanlarına özgü olarak daha yoğun tehlike, risk ve aşırı iş yükü altında çalışmakta sağlık sisteminden kaynaklanan tüm olumsuz gelişmelerden etkilenmekte, var olan sorunları gittikçe ağırlaşmaktadır.

Anestezi çalışanları haftada genelde 50 saatin üzerinde (%75) çalışmakta ve özellikle %15 oranında da bu çalışma süresi 60 saatin üzerine çıkmaktadır. Çalışmanın kapalı, karanlık ve de havalandırmanın yetersiz olduğu ortamda gerçekleşmesi ile gerek anestezi çalışanı gereksede hasta açısından riski artırmaktadır.

Cerrahi müdahale alanlarının genelde sağlık kurumlarının zemin katlarında olması sonucu çalışma ve dinlenme alanları gün ışığından uzak, kapalı bir ortam durumundadır. Anestezi çalışanları böylesi bir ortamda uzun-yorucu bir çalışmanın yanı sıra;

- Anestezi gazları (%82)
 - Radyasyon (%90)
 - Uygun olmayan ergonomik koşullar (%85)
 - Yetersiz havalandırma (%75,5)
 - Gürültü (%88)
- ile çalışmak zorunda kalmaktadır.

Bunların yanı sıra anestezi çalışanları mesleklerini bulaşıcı hastalıklar (enfeksiyon), hasta-hasta yakınlarının uyguladığı şiddet riskleri altında yerine getirmek zorunda da kalmaktadır.

Bu olumsuz çalışma koşullarının yanı sıra anestezi çalışanları günlük düzenli öğle tatili ve dinlenme arası vermeden çalışmakta (%90,5), ve yasal izin haklarını tam olarak kullanamamaktadır (%41). Anestezi çalışanları yoğun radyasyon altında çalışmalarına rağmen radyasyon maruziyetine bağlı yasal haklara da ne yazık ki sahip değildir.

Çalışma koşullarının bu durumunun yanı sıra kurumlar 4857 sayılı İş Kanunu ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği yasası çerçevesinde yasal sorumlulukları ile ilgili gerekli önlemleri almamış (%60) durumundadır.

Ağır ve uygun olmayan çalışma koşulları anestezi çalışanlarında psikolojik sorunlara da yol açmakta ve toplam riskler sıralamasında psikolojik sorunlar 3. sırada yer alırken depresyon, stres, mobbing (psikolojik baskı), travma, anksiyete, tükenmişlik, madde kötüye kullanımı, eşitsizlik, güven kaybı, panik atak, mesleki doyumsuzluk psikolojik sorunlar olarak öne çıkmaktadır.

Anestezi tekniker ve teknisyenleri uzmanlara göre daha depresif iken çalışma ortamındaki ergonomik bozukluğun (%11-20), aydınlatma yetersizliğinin (%11), gürültünün (%11-21), havalandırma yetersizliğinin (%14-19), anestezi gaz bulunmasının (%17-22), mobbing uygulandığı kanısının (%14-35), iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin uygulanmamasının (%17-25) az da olsa ilişkisi bulunmaktadır.

Olumsuz çalışma koşulları ve buna bağlı ortaya çıkan depresyon anestezi çalışanları açısından mesleki ve kişisel ciddi sorunlara yol açarken sonuçları açısından kesinlikle değerlendirilmesi, önlem alınması gereken bir durumdur.

Bu kapsamda;

1. Mevcut yasalar ve standartlar çalışma alanını ve çalışma koşullarını yeterince düzenlememekte, var olan düzenlemeler uygulanmamakta ve gerekli denetimler yapılmamaktadır
2. Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği konusunda yeterince bilgilendirilmediği ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği kanunun hükümlerinin uygulanmadığı görülmekle birlikte özellikle iş kazası ve meslek hastalıkları konusunda (Radyasyon, anestezi gazları, buharıcı hastalıklar vd) gerekli prosedürler yeterince işletilmemektedir.
3. Anestezi çalışanları iş yüklerini ve çalışma koşullarındaki olumsuzlukları genellikle yüksek olarak tanımlamaktadır, performans uygulamaları sorunlarını daha da ağırlaştırmaktadır.
4. Hasta sağlığının ve yaşamının teraziye konulduğu ameliyathane koşullarında sürekli çalışmak zorunda olan anestezi uzmanı hekimler ve anestezi tekniker-teknisyenleri-hemşireleri koşulların yetersizliğini ve olumsuzluğunu bedenleri ve ruhsal güçleriyle telafi etmeye çalışmaktadırlar. Bunun sonucu da yoğun depresyon ve anestezi madde bağımlılığı riskini getirmektedir.
5. Uygulanan sağlık politikalarının mevcut haliyle devam etmesi durumunda sorunlar çözümsüzlükle birlikte daha da artarak anestezi hizmeti açısından çalışma yaşının 17 – 18 yaşlarına inmesi birçok sorunu beraberinde getirmekte ve olası olumsuzluklara yol açma potansiyeli taşımaktadır.

Bu kapsamda anestezi çalışanları için öncelikle;

- Havalandırma ve atık gaz sistemi standartlara uygun hale getirilerek Sağlık Bakanlığı ve sağlık çalışanlarının kurumsal temsilcileri tarafından sürekli denetimi yapılmalı

- Çalışma ortamı; ameliyathane, dinlenme odası, diğer sosyal tesislerin fiziki koşulları uygun hale getirilerek, gün ışığı ve temiz hava sağlanmalı
- İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili tüm önlemler alınarak ücretsiz düzenli sağlık kontrolleri, aşı, kişisel koruyucu donanımlar (kurşun yelek, dozimetre, maske, eldiven, gözlük vd) sürekli sağlanmalı
- Çalışma süresinin insani değerlere göre düzenlenerek iş yükü azaltılmalı, öğle tatili, özellerde çalışma koşulları düzeltilmeli, performans kaldırılmalı, resmi tatillerde çalışılmaması, uygun beslenme olanağı sağlanmalı, ameliyathane ve ameliyat kurallarına, planlamaya uyulmalı, nöbet izni uygulanmalı ve mola süreleri artırılmalı
- Bulaşıcı hastalıklara ve radyasyona karşı gerekli önlemler alınarak mesleki yıpranma payı, erken emeklilik, şua izni, anestezi gaza maruziyet izni, kapalı ortamda çalışma izni gibi haklar verilmelidir.

Anestezi ve anestezi alanına doğrudan bağlı sağlık hizmetlerinin düzenlenmesi, çalışanların görev ve yetki tanımlarının yapılması, özlük ve demokratik haklarının belirlenerek verilmesi, çalışma koşullarının düzenlenmesi doğrudan Sağlık Bakanlığı yetki ve sorumluluğu altındadır. Aynı şekilde anestezi çalışanlarının sağlıklı ve güvenli çalışma koşul ve ortamlarında çalışabilmesinden de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı sorumludur.

Her iki Bakanlığın da anestezi çalışanlarının ve onları temsil eden kurumların haklı talepleri doğrultusunda yapılması gerekenleri ivedi olarak hayata geçirmesi gerekmektedir.

Türk Tabipleri Birliği - TTB

İstanbul Tabip Odası - İTO

Türk Anesteziyoloji ve Reanimasyon Derneği - TARD

Türkiye Psikiyatri Derneği - TPD

Adli Tıp Uzmanları Derneği - ATUD

Anestezi Teknisyen ve Teknikerleri Derneği - ATTD